

Anders Ygeman: Tal vid Folk och försvars rikskonferens 2016

Talare
Anders Ygeman
Inrikesminister

Datum
12 januari 2016

Plats
Sälen

- 1 Så ses vi igen här i Sälen.
Ett år har gått sen vi sågs sist.
Ett år som tyvärr målats i mörka färger.
- 5 Flyktingkatastrofen, mordbränder på flyktingförläggningar, översvämningar, skolmord, IKEA-mord och terrorattentat.

ibland har det känts som i den gamla Bowie låten “Five years”

- 10 ”News guy wept when he told us Earth was really dying
Cried so much his face was wet
Then I knew he was not lying”

- 15 Som inrikesminister har jag ansvar för alla frågor som rör ordning, säkerhet och krisberedskap. Grunden är naturligtvis de säkerhetspolitiska mål som har antagits av riksdag och regering.

- Värna befolkningens liv och hälsa.
Värna samhällets funktionalitet.
- 20 Värna våra grundläggande fri- och rättigheter.

- Kärnan i modern krishantering oavsett om det rör terror, bränder eller flyktingkris är samverkan mellan myndigheter, kommuner, frivilligorganisationer och näringsliv.

- 25 På Regeringskansliet har det arbetet förstärkts när krishanteringen nu samlats på Justitiedepartementet.

Så sent som på förmiddagen nåddes vi av beskedet om en ny terrorattack vid blå moskén i Istanbul.

- 35 10 döda. 15 skadade. Där turister från Norge och Tyskland uppges finnas bland de skadade.

Här hemma i Sverige har vi gått från den förhöjda hotbilden för terrorattentat som Sverige levt med sedan 2010 till den näst högsta hotnivån på en femgradig
40 skala, den högsta hotnivån vi hittills haft.

Många har frågat sig om det kan det hända i Sverige? Och det har det ju som ni vet redan gjort.

- 45 För fem år sedan, mitt i julhandeln, parkerade Taimour Abdulwahab sin vita Audi 80 i korsningen Olof Palmes gata och Drottninggatan, satte eld på gastuber i bilen och begav sig Drottninggatan söderut, på sin kropp hade han ett bombbälte med nio sprängladdningar.

- 50 Tanken var sannolikt att människor skulle fly den första explosionen orsakade av gastuberna i bilen och springa Drottninggatan framåt, bort från Audin och explosionerna.

Där, i korsningen Bryggargatan/ Drottninggatan skulle de mötas av Taimour
55 och de nio sprängladdningarna, bara tillfälligheter gjorde att inte hundratals människor dog och skadades i attacken, och att det enda offret blev bombmannen själv som med den enda av de nio bombkapslarna lyckades spränga sin egen mage.

- 60 Vi måste orka tänka tanken på att det som hänt i Oslo, Paris och Köpenhamn också kan hända i Sverige och vi måste vidta de nödvändiga åtgärderna för att skydda oss. Vi kan inte skydda oss mot allt men vi ska göra allt vi kan för att skydda oss.

65 ***

I augusti lade regeringen fram den nya nationella strategin mot terrorism. Den bygger på tre ben, förebygga, försvåra och förhindra terrorism. Under året

70 lyckades vi samla en bred nationell enighet kring arbetet mot terrorism.

Jag vill därför börja med att rikta en uppriktig eloge till oppositionen som deltog på ett konstruktivt sätt. Deras konstruktiva arbete har både bidragit till att förslagen kunnat antas tidigare och påverkat förslagens innehåll till det bättre.

75

De förebyggande insatserna skall undvika att någon radikaliseras, rekryteras eller får avsikt att begå terroristbrott.

80

Det finns ingen motsättning mellan förebyggande och repressivt arbete. Det krävs bättre förebyggande arbete för att klara utmaningen och strypa nyrekryteringen av terrorkrigsresenärer.

85

Säkerhetspolisen pekar ut de förebyggande åtgärderna som de enskilt viktigaste för att kunna vända utvecklingen.

Den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism har fått dubblade anslag och ett breddat uppdrag. En nationell stödlinje har inrättats, 020 100 200.

90

Det behövs fler avhopparverksamheter, det behövs samordnare i Sveriges alla kommuner och det behövs en stärkt samordning mellan lokalt, regionalt och nationellt förebyggande arbete.

95

Vid attentaten i Köpenhamn och i åtminstone ett av attentaten i Paris såg vi hur gärningsmännen hade radikaliserats i fängelsemiljön. För att förhindra det har Regeringen gett ett särskilt uppdrag till kriminalvården för att kartlägga och motverka radikaliseringsrisker innanför fängelsemurarna.

* * *

100

Samma år som Taimour Abdulwhahab sprängde sig till döds på Drottninggatan avvärdade Svensk säkerhetspolis ett attentat mot den danska tidningen Jyllandsposten. Gärningsmännen hade i princip samma plan som den som förra året iscensattes mot den franska tidskriften Charlie Hebdo.

105

Beväpnade med automatvapen planerade gärningsmännen att ta sig in på redaktionen och döda så många journalister som möjligt.

110 Säkerhetspolisens avslöjande, och avvärjande av attacken var beroende av
möjligheterna till hemliga tvångsmedel, d.v.s. hemlig telefonavlyssning och
hemlig rumsavlyssning.

Vi ser hur de hemliga tvångsmedlen som ex telefonavlyssning blir allt mindre
effektiva. De urholkas av den tekniska utvecklingen, när allt färre ringer
115 traditionella telefonsamtal via koppartråd och allt fler väljer att kommunicera på
helt andra plattformar och ofta använder sig av krypterade alternativ.

Redan idag har polis och säkerhetspolis rätt att efter domstolsbeslut avlyssna
exempelvis Skype eller Viber, men de saknar de legala verktygen för att kunna
120 verkställa avlyssningen. Vi vill därför göra en översyn av de hemliga
tvångsmedlen så att polis och säkerhetspolis ges möjlighet att använda sig av
hemlig dataavläsning för att även i framtiden kunna avslöja och avvärja
terrorattentat i Sverige.

125 Men terroristerna i Paris attackerade inte bara en restaurang, en konsert eller en
fotbollsmatch, de attackerade friheten, öppenheten och demokratin.

Varje åtgärd vi vidtar för att bekämpa terrorismen, vidtar vi för att skydda det
öppna, fria och demokratiska samhället. Om de medel och åtgärder vi skulle
130 använda oss av mot terrorismen skulle begränsa demokratin, skulle begränsa
friheten, skulle begränsa öppenheten, då har vi låtit terroristerna vinna en liten
delseger. Och istället för att göra samhället starkare har vi gjort det svagare.

Bara ett öppet och fritt samhälle kan mobilisera den kraft som krävs för att
135 övervinna terrorism. Ska en säkerhetstjänst kunna fungera i ett demokratiskt
samhälle måste den ha folkets förtroende. Det öppna demokratiska samhället är
i själva verket grundstenen för att bekämpa terrorismen.

140 I Norge dödade Anders Behring Breivik 8 personer med bomben mot
regeringskvarteren i Oslo och sköt ihjäl 69 försvarslösa ungdomar på
sommarlägret på Utöya. Han sköt ihjäl dem av den enda anledningen att de var
socialdemokrater. Det var den värsta terrorattacken i Skandinavien sedan andra
145 världskriget.

Huvudingredienserna till bomben hade han enkelt och helt lagligt beställt hem. Ett av vapnen som han avrättade oskyldiga ungdomar med var ett
150 halvautomatiskt jaktvapen som han hade licens för.

Trots att det dödliga våldet som helhet minskar, ökar andelen med skjutvapen, sprängämnen och handgranater. Vi måste göra mer för att minska tillgången till illegala vapen och explosivvaror. Nyligen fördubblades straffen för vapenbrott
155 men tyvärr följde inte straffen för explosivvaror och handgranater med.

Regeringen vill därför skärpa straffen för innehav, och smuggling av explosivvaror och handgranater till samma nivå som för vapnen. Vi vill också skärpa kontrollen av sprängämneprekursorer, dvs. ämnen som kan användas
160 för framställan av bomber

Vi vill också kriminalisera anstiftan, försök och förberedelse till grovt vapenbrott och synnerligen grovt vapenbrott.

165 Många av de vapen och handgranater som används av kriminella i Sverige smugglas in från länderna på västra Balkan. Ska vi minska kriminellas tillgång till vapen, måste vi skaffa oss bättre verktyg för att strypa smugglingen. Det kan handla om fler samarbetsmän, nya samarbetsavtal och ett bättre samarbete mellan länderna. För att få detta till kommer jag under februari månad åka till
170 flertalet av dessa länder och personligen träffa mina motparter för att säkerställa att ett sådant förbättrat samarbete kommer till stånd.

Vid flera av attentaten i Europa har vapnen sålts helt legalt som så kallade deaktiverade, stiftade vapen som ska ha gjorts varaktigt obrukbara, men som
175 sedan har reaktiverats och kunnat användas vid terrorattentat. Det är därför glädjande att Sverige fått genomslag för vårt arbete i EU med att införa en gemensam miniminivå för deaktivering av vapen, så att endast vapen som i verkligheten har gjorts varaktigt obrukbara ska få säljas inom den europeiska unionen.

180 Men ska skärpt vapenlagstiftning få acceptans får den inte innebära orimliga konsekvenser för de legala vapenanvändarna som exempelvis jägare. Tyvärr finns det flera delar i kommissionens vapenpaket som skulle drabba legala vapenägare hårt, utan att för den sakens skull leda till bättre säkerhet. Jag menar
185 att förslaget därför måste arbetas om och Jag har personligen framfört dessa

synpunkter till ansvarig kommissionär.

190

Enligt den brittiska tidningen independent är de svenska passen världens kraftfullaste pass, med inget annat pass i världen kan resa visumfritt till fler länder, än med det svenska passet.

195

Det är en position som vi måste slå vakt om. Tyvärr ser vi ett omfattande missbruk av svenska pass, allt för många svenska pass är på vift ute i världen. Under 2013 var ca 177 000 svenska pass där giltighetstiden inte gått ut, förlust- eller stöldanmälda

200

För att komma tillrätta med detta lade regeringen i förra veckan fram en proposition som sätter en maxgräns på tre pass under en femårsperiod, därefter kan du endast få ut ett nytt pass för en enskild resa, mot uppvisande av giltiga färdhandlingar. Passet blir dessutom dyrare och i en avvikande färg.

205

Tyvärr är inte Sverige det enda lands vars pass är ute på vift. 2013 var motsvarande siffra för Norge 140 000 pass, Danmark 195 000 pass och Tyskland 477 000 pass.

210

Därför måste kontrollen av pass vid inresa till Schengen bli bättre. Vi har drivit och fått genomslag i EU för att alla pass ska kontrolleras mot SIS och Interpols databas över förkomna och stulna dokument.

Något som görs i Sverige, men på allt för få inpassager till EU.

215

Jag vågar hävda att i själva verket kontrolleras kreditkortet hårdare när du åker taxi från flygplatsen hårdare än vad passet gör när du passerar passkontrollen in i Schengenområdet på många platser i Europa. När du betalar taxiresan med kreditkort kollas att varje enskilt kreditkort har täckning och inte är anmält stulet eller borttappat. En kontroll som allt för sällan görs av passet.

220

Vi har också problem med passuthyrning, så kallad look-alike problematik. D.v.s. att du lånar eller hyr ett pass från en person som liknar dig för att ta dig in i Sverige eller ett annat EU land. Då får du ett helt äkta fungerande pass med en välliknande passbild, och hindras inte av några systematiska slagningar i

databaser.

230 Vi vill förhindra detta genom att använda den biometriska information d.v.s.
fingeravtryck och ansiktsform som finns lagrat i alla pass. Detta bör bli
obligatoriskt vid inresa till Schengenområdet.

235 För fyra hundra år sedan skrev prästen och poeten John Donne en dikt

”Ingen människa är en ö, hel och fullständig i sig själv, varje människa är ett
stycke av fastlandet, en del av det hela.

240 Om en jordklump sköljs bort av havet, blir Europa i samma mån mindre, liksom
en udde i havet också skulle bli, liksom dina eller dina vänners ägor varje
människas död förminskar mig, ty jag är en del av mänskligheten.

245 Sänd därför aldrig bud för att få veta för vem klockan klämtar den klämtar för
dig.”

Den får mig att tänka på en av förra årets verkliga ljuspunkter. De svenska
räddningsinsatserna i Medelhavet, där svensk kustbevakning och polis grep 40
människosmugglare och räddade över åtta tusen människoliv.

250 Sverige kan också vara stolt över att vi tagit emot människor som flytt från
Assads oljefatsbombningar, från DAESH terror och folkförföringar, som
mördat en kvarts miljon människor.

255 Vi kan vara stolta som när vi genom de vita bussarna tog emot 25 000 flyktingar,
stolta som när vi under balkankriget tog emot 100 000 flyktingar, stolta över att
vi 2015 tog emot över 160 000 människor i akut behov av vår hjälp.

260 Att vi tillsammans med Tyskland och Österrike är det land som tagit det största
ansvaret och varit öppnare och mer solidariskt än något annat land.

Men en, eller ens ett par länder klarar inte ensamt utmaningen.

Därför har Sverige drivit på stenhårt i EU för att de andra länderna ska ta ett

265 större ansvar.

Att flyktingströmmen ska fördelas mellan länderna, för lagliga vägar in och en fungerande yttre gränskontroll.

270

Men vi måste vara uppriktiga och säga att vi hittills misslyckats med att få de andra EU länderna att i praktiken leva upp till våra gemensamma förpliktelser.

275

Och hur solidariska vi än är och ska vara, måste vi inse att vi inte har hur mycket kapacitet som helst i samhället för att mottagandet ska bli värdigt.

280

Regeringen har fattat nästan ett 60-tal beslut för att underlätta mottagande och etablering med anledning av flyktingkrisen, men nu har vi också varit tvungna att fatta ett antal tuffa beslut för att skapa ett andrum för mottagandet.

285

Att regera är inte alltid en dans på rosor, men regeringen har hållit ihop, orkat fatta de nödvändiga besluten, och göra det som krävs i en svår situation

290

Det har varit ett mörkt år.

Men efter mörker kommer ljus.

295

Ljus i form av nya insikter, nytt engagemang och ny beslutsamhet.

Ett år där vi förhoppningsvis kommer att kunna prata om en växande ekonomi, sjunkande arbetslöshet och att fler ungdomar än på mycket länge kan gå till sitt första arbete.

300

När vi nästa år träffas och tittar tillbaka på året som har gått hoppas jag att vi minns denna period som tiden då Sverige samlades.

Alla kan inte göra allt, men alla kan göra något.

305

För det är ju som David Bowie skrev i sin odödliga sång:

We can be heroes, just for one day.

310

Källa

<div>Manuskript hämtat från regeringen.se (2025-05-02)</div>

Taggar

2010-tal, 2016, Man, Politiska tal, Socialdemokraterna

315

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/anders-ygeman-tal-vid-folk-och-forsvars-rikskonferens-2016>

320

325

330

335

340